

5. tematický okruh: Nota choralis

1. Teorie noty choralis

(Vymezení pojmu „nota choralis“ – terminologie Petera Wagnera [Neumenschrift im späteren Mittelalter], Bruno Stäbleina [Die Neumen Epoche I, II, III] a Josefa Huttera - linka, osnova a klíč jako konstituující prvky noty choralis – tři typy notových osnov – klíče a jejich typy - terminologie: neumae usuales – neumae irregulares – neumae regulares – neumae musicae – grafická proměna neumových znaků a její příčiny – typy přepisu chorální notace)

2. Typologie noty choralis a její vývojové fáze

(neumový systém virgální, jacentní a punktální a jejich vývoj k notaci kvadrátní, gotické a rombické-Hufnagelschrift – česká rombická notace – různé typy přepisu chorálního záznamu)

3. Notační systémy chorály v českých zemích

(větev virgální s odnožemi gotickou a románskou – větev jacentní přecházející do notace rombické – rombická notace: systém znaků a frazeologie – conjunctae – fusae – compositae – terminologická reflexe frazeologických změn téhož notačního znaku)

Literatura:

Hutter, Josef: Česká notace II – Nota choralis, FF UK, Praha, 1930

Rybarič, Richard: Vývoj európskeho notopisu, Opus, Bratislava, 1982

Stäblein, Bruno: Schriftbild der einstimmigen Musik. Musikgeschichte in Bildern, Bd III, Lieferung 4, Leipzig 1975

Quido z Arezza: Regulae musicae rhythmicae (GS II, 30n.)

Venhoda, Miroslav: Úvod do studia gregoriánského chorálu, Vyšehrad, Praha, 1946

Wagner, Peter: Einführung in die gregorianischen Melodien, 2.sv.: Neumenkunde Leipzig 1912

FAKSIMILE 42

a)

Fragment of musical notation on three staves. The top staff has a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The middle staff has a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The bottom staff has a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The text 'In septem' is written below the staves.

b)

Fragment of musical notation on four staves. Each staff has a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The text 'In septem' is written below the staves.

c)

P No/ qui vivimus benedicimus

H No/ qui vivimus benedicimus

A No/ qui vivimus benedicimus

Three staves of musical notation. Each staff begins with a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The text 'No/ qui vivimus benedicimus' is written below each staff.

d)

Pr. XI. No/ qui vivimus

Or. VIII. No/ qui vivimus

Pr. III. No/ qui vivimus

Three staves of musical notation. Each staff begins with a square neume on the second line, followed by a group of four neumes on the first, second, and third lines. The text 'No/ qui vivimus' is written below each staff.

Musica und Scholia enchiridialis (9. Jh.)

a) u. b): nach H. B. Briggs, *The Musical Notation of the Middle Ages* (1890), T. 17;

c) u. d): nach Gerbert, *Scriptores*, S. 185, 186

